

શ્રીકૃષ્ણાયનમઃ

શ્રીમદ્વિઠ્ઠલેશ્વરવિરચિત

શ્રીસર્વોત્તમસ્તોત્ર.

સટીક.

સર્વોત્તમ નામાવલી

અને

સર્વોત્તમનું ધોળ.

નંદીઆદ નિવાસી તલાટી ચુનીલાલ હંશરદાસના સ્મરણાર્થે

તેમના પુત્ર માણેકલાલનાં દ્રવ્ય સહાયતા

છપાવી પ્રકટ કર્તા

શાહ મગનલાલ ભાઈભાઈ.

શ્રીપુષ્ટિમાર્ગીય પુસ્તકાલયના મંત્રી-નંદીઆદ.

વલ્લભાબ્દ ૪૪૪

વ્રત ૨૦૦૦

શ્રીમદાચાર્યચરણસ્મ ગમેવ મૂલ્યમ્.

૧૦૩૫૮

પ્રસ્તાવના.

૧. આ સર્વોત્તમ સ્તોત્ર પૂર્વે રાજનગર નિવાસી વૈષ્ણવ હરિદાસ ઝવેરદાસે જાપાવી તેની હજારો પ્રતિ વૈષ્ણવોમાં વિના મૂલ્યે આપી મહદ્ ઉપકાર કર્યો હતો. પરંતુ તેમના હરિશરણ થયા પછી એ પુસ્તક અપ્રાપ્ય થતાં એની અલિલાયા ઘણા વૈષ્ણવો રાખતા. ભગવદ્ ઇચ્છાથી નડીઆદ નિવાસી વૈષ્ણવ માણેકલાલ ગુનીલાલને આ પુસ્તક જાપાવી વૈષ્ણવોને વિનામૂલ્યે આપવાની ઇચ્છા થતાં તેને પ્રકટ કરવાનો સમય મળ્યો છે.

આ પુસ્તક મેળવવા ઇચ્છા રાખનારે નડીઆદ પુષ્ટિમાર્ગિય પુસ્તકાલયમાંથી માગણી કરી મેળવવું. બહાર ગામવાળાએ પણ પોષ્ટેજ મોકલી મંગાવવું.

૨. કોઇ વૈષ્ણવ ૧૦૦-૧૨૫ રૂપીઆના ખર્ચે આવા ઉપયોગી ગ્રંથો જાપાવી વૈષ્ણવોની સેવા કરવા ઇચ્છા રાખતા હોય તેમણે અમોને મળવું એટલે તેમની ઇચ્છા અનુસાર આવી જીજ્ઞાસુ પણ ઉપયોગી લઘુ પુસ્તકો જાપાવી આપવાની સગવડ કરી આપીશું.

નડીઆદ.

સેવત ૧૯૭૬

શ્રી ગોકુલેશ જયંતિ

શાહ મગનલાલ ભાઈજીભાઈ.

મંત્રી શ્રી પુષ્ટિમાર્ગિય પુસ્તકાલય.

गूजरात विद्यापीठ ग्रंथालय

[गजरात क पीरगविष्ट विभाग]

अनुक्रमांक १०३१८ वगांक

पुस्तकनुं नाम २।८।१-८।१२-८।१३

विषय पर १२ : ६.०

श्रीमदाष्टावक्र-विद्यापीठ-ग्रंथालयः श्रीहरिः ॥

॥ श्रीमथुरेशो जयति ॥

श्रीसर्वोत्तमस्तोत्र.

सटीक प्रारंभ.

मंगलाचरण.

श्रीकृष्णाय नमः ॥ श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ॥
श्रीमदाचार्यचरणकमलैर्भ्यो नमः ॥ श्रीगुसांज्जीपरमदयालवे
नमः ॥ श्रीविठ्ठलेशसद्गुरवे नमः ॥

चिंतासंतानहंतारो यत्पादांबुजरेणवः ।

स्वीयानांतान्निजाचार्यान्प्रणमामिमुहुर्मुहुः ॥१॥

यदनुग्रहतोजंतुः सर्वदुःखातिगोभवेत् ।

तमहं सर्वदा वंदे श्रीमद्वल्लभनन्दनम् ॥२॥

શ્રીસર્વોત્તમસ્તોત્ર.

— ૧૬૮ ૬૬-૬૬૬ —

શ્રીકૃષ્ણાય નમઃ ॥ શ્રીગોપીજનવલ્લભાય નમઃ ॥

શ્રીમદાચાર્યચરણકમલેભ્યો નમઃ ॥

પ્રાકૃતધર્માનાશ્રયમપ્રાકૃતનિખિલધર્મરૂપમિતિ ।

નિગમ પ્રતિપાદ્યં યત્તચ્છુદ્ધં સાકૃતિ સ્તૌમિ ॥ ૧ ॥

પ્રાકૃતધર્માનાશ્રયમપ્રાકૃતનિખિલધર્મરૂપમિતિ ।

નિગમ પ્રતિપાદ્યં યત્તચ્છુદ્ધં સાકૃતિ સ્તૌમિ ॥૧॥

અર્થ:—શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી આજ્ઞા કરે છે કે પ્રાકૃત ધર્મના આશ્રયથી રહિત અને સમગ્ર અપ્રાકૃત (અદૌકિક) ધર્મ રૂપ છે, એ રીતે વેદમાં પ્રતીપાદન કરેલું, અને સાકાર અને શુદ્ધ સ્વરૂપ છે તેની (હું) સ્તુતિ કરું છું. ૧

કલિકાલતમશ્ચન્ન દષ્ટિત્વાદ્વિદુષામપિ ।

નંપ્રત્યવિષયસ્તસ્ય માહાત્મ્યં સમભૂદ્ ભુવિ ॥ ૨ ॥

કલિકાલતમશ્ચન્ન દષ્ટિત્વાદ્વિદુષામપિ ।

સંપ્રત્યવિષયસ્તસ્ય માહાત્મ્યં સમભૂદ્ ભુવિ ॥૨॥

અર્થ:—જ્ઞાતા પુરુષોની પણ જ્ઞાનદષ્ટિ કલિકાલરૂપ અંધકારથી આચ્છાદિત છે. માટે તે સ્વરૂપનું માહાત્મ્ય હાલ પૃથ્વીમાં અપરિચિત થયું છે. ૨

દયયા નિજમાહાત્મ્યં કરિષ્યન્પ્રકટં હરિઃ ।

વાણ્યા યદા તદા સ્વાસ્યં પ્રાદુર્ભૂતં ચકાર હિ ॥૩॥

દયયા નિજમાહાત્મ્યં કરિષ્યન્પ્રકટં હરિઃ ।

વાણ્યા યદા તદા સ્વાસ્યં પ્રાદુર્ભૂતં ચકાર હિ ॥૩॥

અર્થ:—જ્યારે દયાવટે શ્રીહરિને પોતાના વચનદ્વારા પોતાનું માહાત્મ્ય પ્રકટ કરવાની ઈચ્છા થઈ ત્યારે પોતાનું મુખાવિંદ શ્રીવલ્લભાચાર્યરૂપે પ્રાદુર્ભાવ કર્યું. ૩

તદુક્તમપિ દુર્બોધં સુબોધં સ્યાદયથા તથા ।

તન્નામાષ્ટોત્તરશતં પ્રવક્ષ્યામ્યખિલાઘહન્ ॥૪॥

તદુક્તમપિ દુર્બોધં સુબોધં સ્યાદયથા તથા ।

તન્નામાષ્ટોત્તરશતં પ્રવક્ષ્યામ્યખિલાઘહન્ ॥૪॥

અર્થ:—પણ તેનું કહેલું દુર્બોધ છે માટે તેવી રીતે સુબોધ થાય તેવી રીતે સમગ્ર પાપને હથુનાર તે શ્રીમહા-પ્રભુજીનાં એકસો આઠ નામ કહું છું. ૪

ઋષિરશ્નિકુમારસ્તુ નામ્નાંછંદો જગત્યસૌ ।

શ્રીકૃષ્ણાસ્યં દેવતા ચ બીજં કારુણિકઃ પ્રભુઃ ॥૫॥

ઋષિરશ્નિકુમારસ્તુ નામ્નાંછંદો જગત્યસૌ ।

શ્રીકૃષ્ણાસ્યં દેવતા ચ બીજં કારુણિકઃ પ્રભુઃ ॥૫॥

અર્થઃ—આ સ્તોત્રના ઋષિ અશ્નિકુમાર શ્રીગુસાંઈજી છે અને જગત પ્રસિદ્ધ અનુષ્ટુપ્ છંદ છે, તથા દેવતા શ્રીમદ્-વલ્લભાચાર્યજી છે અને કારુણિક પ્રભુ એ બીજ છે. ૫

વિનિયોગો ભક્તિયોગપ્રતિબંધવિનાશને ।

કૃષ્ણાધરામૃતાસ્વાદસિદ્ધિરત્ર ન સંશયઃ ॥૬॥

વિનિયોગો ભક્તિયોગપ્રતિબંધવિનાશને ।

કૃષ્ણાધરામૃતાસ્વાદસિદ્ધિરત્ર ન સંશયઃ ॥૬॥

અર્થઃ—અને આ સર્વોત્તમસ્તોત્રમાં પ્રતિબંધ નાશ કરવા સાડ્ વિનિયોગ કહેતાં પ્રયોજન ભક્તિયોગ છે, અને શ્રીકૃષ્ણના અધરામૃત સ્વાદની અહીં સિદ્ધિ છે એમાં કાંઈ સંશય નથી.

આનંદઃ પરમાનંદઃ શ્રીકૃષ્ણાસ્યં કૃપાનિધિઃ ।

દેવોદ્ધારપ્રયત્નાત્મા સ્મૃતિમાત્રાર્તિનાશનઃ ॥૭॥

^૧આનંદઃ ^૨પરમાનંદઃ ^૩શ્રીકૃષ્ણાસ્યં ^૪કૃપાનિધિઃ ।

^૫દૈવોદ્ધારપ્રયત્નાત્માસ્મૃતિમાત્રાર્તિનાશનઃ ॥૩॥

અર્થઃ—આનંદરૂપ અને પરમાનંદરૂપ શ્રીકૃષ્ણના મુખાર્વિંદરૂપ અને કૃપાના ભંડારરૂપ અને દૈવીશુભોના ઉદ્ધાર કરવા સારૂ પોતાના મનનાં યત્ન કરનારા અને દમરણ માત્રથી પીડાને નાશ કરનારા એવા શ્રીમહાપ્રભુજી છે. ૭

^૭શ્રીભાગવતગૂઢાર્થપ્રકાશનપરાયણઃ ।

^૮સાકારબ્રહ્મવાદૈકસ્થાપકો વેદપારગઃ ॥૮॥

^૭શ્રીભાગવતગૂઢાર્થપ્રકાશનપરાયણઃ ।

^૮સાકારબ્રહ્મવાદૈકસ્થાપકો વેદપારગઃ ॥૮॥

અર્થઃ—શ્રીભાગવતના ગૂઢ અર્થને પ્રકાશ કરવામાં તત્પર એવા અને સાકાર બ્રહ્મવાદના સ્થાપન કરનારા અને વેદના પાર પામેલા એવા આચાર્યશ્રીમહાપ્રભુજી. ૮

^{૧૦}માયાવાદનિરાકર્તા ^{૧૧}સર્વવાદિનિરાસકૃત્ ।

* જે શબ્દ ઉપર ૧ થી ૧૦૮ સુધી આંકડા મૂકવામાં આવ્યા છે તે જગાએ આચાર્યશ્રીમહાપ્રભુજીનાં નામ સમજવાં.

૧૨

૧૩

ભક્તિમાર્ગાબ્જમાર્ત્તંડઃ સ્ત્રીશૂદ્રાદ્યુદ્ધૃતિક્ષમઃ ॥૯॥

૧૦

૧૧

માયાવાદનિરાકર્તા સર્વવાદનિરાસકૃત્ ।

૧૨

૧૩

ભક્તિમાર્ગાબ્જમાર્ત્તંડઃ સ્ત્રીશૂદ્રાદ્યુદ્ધૃતિક્ષમઃ ॥૯॥

અર્થઃ—માયાવાદનું ખંડન કરનારા અને સર્વે વાદિઓને પરાજય કરનારા અને ભક્તિમાર્ગરૂપી કમલમાં સૂર્યરૂપ અને સ્ત્રીઓ તથા શૂદ્રાદિના ઉદ્ધાર કરવામાં સમર્થ એવા શ્રીમહાપ્રભુજી. ૯

૧૪

અંગીકૃત્યૈવ ગોપીશવલ્લભીકૃતમાનવઃ ।

૧૫

૧૬

૧૭

અંગીકૃતૌ સમર્યાદો મહાકારુણિકો વિભુઃ ॥૧૦॥

૧૪

અંગીકૃત્યૈવ ગોપીશવલ્લભીકૃતમાનવઃ ।

૧૫

૧૬

૧૭

અંગીકૃતૌ સમર્યાદો મહાકારુણિકો વિભુઃ ॥૧૦॥

અર્થઃ—અંગીકાર કરવાને વિષે મર્યાદાવાળા અને મહાદયાળુ, અને પોતે અંગીકાર કરીને ગોપીપતિ શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનમાં મનુષ્યોને વાત્સલ્ય કરાવનાર એવા અને સર્વ સમર્થ શ્રીમહાપ્રભુજી. ૧૦

૧૮

૧૯

અદેયદાનદક્ષશ્ચ મહોદારચરિત્રવાન્ ।

૨૦

પ્રાકૃતાનુકૃતિવ્યાજમોહિતાસુરમાનુષઃ ॥૧૧॥

૧૮

૧૯

અદેયદાનદક્ષશ્ચ મહોદારચરિત્રવાન્ ।

૨૦

પ્રાકૃતાનુકૃતિવ્યાજમોહિતાસુરમાનુષઃ ॥૧૧॥

અર્થઃ—ન આપી શકાય એવાં દાન દેવાને સમર્થ એવા અને ઉદાર ચરિત્રવાળા અને પ્રાકૃત જનને અનુસરવાના મીઠેથી આસુરી જનોને મોહિત કરનાર. ૧૧

૨૧

૨૨

૨૩

૨૪

વૈશ્વાનરો વલ્લભાખ્યઃ સદ્ભૂપો હિતકૃત્સતામ્ ।

૨૫

૨૬

જનશિક્ષાકૃતેકૃષ્ણભક્તિકૃન્નિશ્ચિલેષ્ટદઃ ॥૧૨॥

૨૧

૨૨

૨૩

૨૪

વૈશ્વાનરો વલ્લભાખ્યઃ સદ્ભૂપો હિતકૃત્સતામ્ ।

૨૫

૨૬

જનશિક્ષાકૃતેકૃષ્ણભક્તિકૃન્નિશ્ચિલેષ્ટદઃ ॥૧૨॥

અર્થઃ—અગ્નિથી ઉત્પન્ન થએલા વલ્લભનામવાળા, સારારૂપવાળા સત્પુરુષોના હિતકારી, મનુષ્યોને શિખવવા સારૂ શ્રીકૃષ્ણની ભક્તિ કરનારા સમગ્ર ઈચ્છિત વસ્તુને આપનાર એવા શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુજી છે. ૧૨

સર્વ^{૨૭}લક્ષણસંપન્નઃ શ્રીકૃષ્ણજ્ઞાનદો^{૨૮} ગુરુઃ^{૨૯} ।

સ્વાનંદતુંદિલઃ^{૩૦} પદ્મદલાયતવિલોચનઃ^{૩૧} ॥૧૩॥

સર્વ^{૨૭}લક્ષણસંપન્નઃ શ્રીકૃષ્ણજ્ઞાનદો^{૨૮} ગુરુઃ^{૨૯} ।

સ્વાનંદતુંદિલઃ^{૩૦} પદ્મદલાયતવિલોચનઃ^{૩૧} ॥૧૩॥

અર્થઃ—સર્વ લક્ષણથી યુક્ત, શ્રીકૃષ્ણના જ્ઞાનને દેનાર, અને ગુરુ અને પોતાના સ્વરૂપે કરીને આનંદવાળા, કમળદલ સરખા વિશાળ નેત્રવાળા એવા શ્રીમહાપ્રભુ. ૧૩

કૃપાદગ્વૃષ્ટિસંહૃષ્ટદાસદાસીપ્રિયઃ^{૩૨} પતિઃ^{૩૩} ।

રોષદૃક્પાતસંપ્લુપ્તભક્તદ્વિટ્ ભક્તસેવિતઃ^{૩૪} ॥૧૪॥

કૃપાદગ્વૃષ્ટિસંહૃષ્ટદાસદાસીપ્રિયઃ^{૩૨} પતિઃ^{૩૩} ।

રોષદૃક્પાતસંપ્લુપ્તભક્તદ્વિટ્ ભક્તસેવિતઃ^{૩૪} ॥૧૪॥

અર્થઃ—કૃપાયુક્ત દૃષ્ટિરૂપ વૃષ્ટિવડે ખુશી થયેલા દાસદાસીજનોના પ્રિય, અને રોષવાળી દૃષ્ટિવડે ભક્તોના દ્રેપીયોને આળી નાંખનાર, અને ભક્તોએ સેવેલા એવા શ્રીમહાપ્રભુ. ૧૪

૩૬

૩૭

૩૮

સુખસેવ્યો દુરારાધ્યો દુર્લભાંધિસરોરુહઃ ।

૩૯

૪૦

ઉત્ત્રપ્રતાપો વાક્સિધુઃપૂરિતાશેષસેવકઃ ॥૧૫॥

૩૧

૩૭

૩૮

સુખસેવ્યો દુરારાધ્યો દુર્લભાંધિસરોરુહઃ ।

૩૯

૪૦

ઉત્ત્રપ્રતાપો વાક્સિધુઃપૂરિતાશેષસેવકઃ ॥૧૫॥

અર્થઃ—સુખે કરીને સેવવા યોગ્ય, દુઃખે કરી આરાધના કરવા યોગ્ય, જેમના ચરણકમલ દુર્લભ છે, ઉત્ત્રપ્રતાપવાળા, વચનામૃતવડે સમગ્ર સેવકોના અર્થને પૂર્ણ કરનાર. ૧૫

૪૧

શ્રીભાગવતપીયૂષસમુદ્રમથનક્ષમઃ ।

૪૨

તત્સારભૂતરાસસ્ત્રીભાવપૂરિતવિગ્રહઃ ॥૧૬॥

૪૧

શ્રીભાગવતપીયૂષસમુદ્રમથનક્ષમઃ ।

૪૨

તત્સારભૂતરાસસ્ત્રીભાવપૂરિતવિગ્રહઃ ॥૧૬॥

અર્થઃ—શ્રીભાગવતરૂપી અમૃતનો સમુદ્ર મથન કરી શ્રીસુખોદિનીજીની કથા કરવામાં સમર્થ અને તે શ્રીભાગવતને વિષે સારભૂત એવી રાસસ્ત્રી (મજ્જલકૃત) ના ભાવે કરી પરિપૂર્ણ દેહવાળા ૧૬

૪૩

૪૪

સાન્નિધ્યમાત્રદત્તશ્રીકૃષ્ણપ્રેમા વિગુન્ધિદઃ ।

૪૫

૪૬

રાસલીલૈકતાત્પર્યઃ કૃપયૈતત્કથાપ્રદઃ ॥ ૧૭ ॥

૪૭

૪૮

સાન્નિધ્યમાત્રદત્તશ્રીકૃષ્ણપ્રેમા વિમુક્તિદઃ ।

૪૫

૪૬

રાસલીલૈકતાત્પર્યઃ કૃપયૈતત્કથાપ્રદઃ ॥૧૭॥

અર્થઃ—પોતાની સન્નિધિ માત્રમાં શ્રીકૃષ્ણને વિષે પ્રેમનું દાન કરનાર એવા અને મુક્તિને દેનારા રાસલીલામાં એક તાત્પર્યવાળા અને કૃપાએ કરીને એ શ્રીકૃષ્ણની કથાને દેનારા. ૧૭

૪૭

વિરહાનુભવૈકાર્થસર્વત્યાગોપદેશકઃ ।

૪૮

૪૯

ભક્ત્યાચરણપદેષ્ટા ચ કર્મમાર્ગપ્રવર્તકઃ ॥ ૧૮ ॥

૪૭

વિરહાનુભવૈકાર્થસર્વત્યાગોપદેશકઃ ।

૪૮

૪૯

ભક્ત્યાચરણપદેષ્ટા ચ કર્મમાર્ગપ્રવર્તકઃ ॥૧૮॥

અર્થઃ—કેવળ વિરહના અનુભવ સારૂ સર્વ ત્યાગનો ઉપદેશ કરનારા, ભક્તિ વાસ્તે આચારનો ઉપદેશ કરનારા, અને કર્મમાર્ગને પ્રવર્તાવનારા એવા શ્રીઆચાર્યજી. ૧૮

^{૫૦}યાગાદૌભક્તિમાર્ગેકસાધનત્વોપદેશકઃ ।

^{૫૧}પૂર્ણાનંદઃ ^{૫૨}પૂર્ણકામો ^{૫૩}વાકપતિર્વિબુધેશ્વરઃ ^{૫૪}॥૧૯॥

^{૫૦}યાગાદૌભક્તિમાર્ગેકસાધનત્વોપદેશકઃ ।

^{૫૧}પૂર્ણાનંદઃ ^{૫૨}પૂર્ણકામો ^{૫૩}વાકપતિર્વિબુધેશ્વરઃ ^{૫૪}॥૨૦॥

અર્થઃ—યજ્ઞયાગાદિ કર્મમાં ભક્તિમાર્ગનું જ એક સાધનપણું છે એવો ઉપદેશ કરનાર પૂર્ણ આનંદવાળા, પૂર્ણ કામનાવાળા, વાણીના પતિ અને વાણી (સરસ્વતિ)ના પતિ દેવતાઓના ઈશ્વર એવા શ્રીઆચાર્યશ્રી. ૧૯

^{૫૫}કૃષ્ણનામસહસ્રસ્ય વક્તા ^{૫૬}ભક્તપરાયણઃ ।

^{૫૭}ભક્ત્યાચારોપદેશાર્થનાનાવાક્યનિરુપકઃ ॥ ૨૦ ॥

^{૫૫}કૃષ્ણનામસહસ્રસ્ય વક્તા ^{૫૬}ભક્તપરાયણઃ ।

^{૫૭}ભક્ત્યાચારોપદેશાર્થનાનાવાક્યનિરુપકઃ ॥૨૦॥

અર્થઃ—શ્રીકૃષ્ણના હજાર નામને કહેનારા અને ભક્તોને શરણરૂપ અને ભક્તિ તથા આચારના ઉપદેશ સાદી નાના પ્રકારના વાક્યને નિરૂપણ કરનારા એવા. ૨૦

૫૮ ૫૯
સ્વાર્થોઞ્જિજ્ઞતાખિલપ્રાણપ્રિયસ્તાદૃશવેષ્ટિતઃ ।

૬૦ ૬૧
સ્વદાસાર્થકૃતાશેષસાધન સર્વશક્તિધૃક્ ॥૨૧॥

૫૮ ૫૯
સ્વાર્થોઞ્જિજ્ઞતાખિલપ્રાણપ્રિયસ્તાદૃશવેષ્ટિતઃ ।

૬૦ ૬૧
સ્વદાસાર્થકૃતાશેષસાધનઃ સર્વશક્તિધૃક્ ॥૨૧॥

અર્થઃ—શ્રીઆચાર્યજી અર્થે અખિલ પ્રાણને અર્પણ કરનાર પુરુષોને પ્રિય એવા અને તેવા તાદૃશી પુરુષોથી વીંટાયેલા અને પોતાના હાસને સાડ સમગ્ર સાધન કરનાર અને સર્વ શક્તિને ધારણ કરનાર એવા શ્રીઆચાર્યજી. ૨૧

૬૨ ૬૩
ભુવિ ભક્તિપ્રચારૈકકૃતે સ્વાન્વયકૃ ત્પિતા ।

૬૪ ૬૫
સ્વવંશે સ્થાપિતાડશેપસ્વમાહાત્મ્યઃ સ્મયાપહઃ ॥૨૨॥

૬૨ ૬૩
ભુવિ ભક્તિપ્રચારૈકકૃતે સ્વાન્વયકૃ ત્પિતા ।

૬૪ ૬૫
સ્વવંશે સ્થાપિતાડશેપસ્વમાહાત્મ્યઃ સ્મયાપહઃ

અર્થઃ—પૃથ્વિમાં કેવળ ભક્તિનો પ્રચાર કરવા સાડ પોતાના વંશનો વિસ્તાર કરનાર અને પિતારૂપ અને પોતાના વંશને વિષે પોતાના સમગ્ર માહાત્મ્યનું સ્થાપન કરનાર અને ગર્વનો નાશ કરનાર એવા શ્રીમહાપ્રભુજી. ૨૨

^{૬૬}પતિવ્રતાપતિ: ^{૬૬}પારલૌકિકૈહિકદાનકૃત ।

^{૬૮}નિગૂઢહૃદયોઽનન્યભક્તેષુ ^{૬૮}જ્ઞાપિતાશય: ॥ ૨૩ ॥

^{૬૬}પતિવ્રતાપતિ: ^{૬૭}પારલૌકિકૈહિકદાનકૃત ।

^{૬૮}નિગૂઢહૃદયોઽનન્યભક્તેષુ ^{૬૮}જ્ઞાપિતાશય: ॥૨૩॥

અર્થ:—પતિવ્રતાઓના પતિ અને પરલોક તથા આ લોક સમ્બંધી દાન કરનાર અને ગૂઢ હૃદયવાળા અનન્ય ભક્તોને પોતાનું અંતઃકરણ જણાવનાર. ૨૩.

^{૭૦}ઉપાસનાદિમાર્ગાતિમુગ્ધમોહનિવારક: ।

^{૭૧}ભક્તિમાર્ગે ^{૭૧}સર્વમાર્ગવૈલક્ષણ્યાનુભૂતિકૃત્ ॥૨૪॥

^{૭૦}ઉપાસનાદિમાર્ગા ^{૭૦}તમુગ્ધમોહનિવારક: ।

^{૭૧}ભક્તિમાર્ગે ^{૭૧}સર્વમાર્ગવૈલક્ષણ્યાનુભૂતિકૃત્ ॥૨૪॥

અર્થ:—ઉપાસનાદિ માર્ગોમાં અતિ મુગ્ધ પુરુષોના મોહને મટાડનાર ભક્તિમાર્ગને વિષે સર્વ માર્ગથી વિલક્ષણ રીતે અનુભવ કરાવનાર એવા. ૨૪.

૭૨

૭૩

પ્રથક્શરણમાર્ગોપદેષ્ટા શ્રીકૃષ્ણહાર્દવિત્ ।

૭૪

પ્રતિક્ષણનિકુંજસ્થલીલારસસુપૂરિતઃ ॥૨૫॥

૭૨

૭૩

પ્રથક્શરણમાર્ગોપદેષ્ટા શ્રીકૃષ્ણહાર્દવિત્ ।

૭૪

પ્રતિક્ષણનિકુંજસ્થલીલારસસુપૂરિતઃ ॥૨૫॥

અર્થઃ—ઝુદી રીતે શરણ માર્ગનો ઉપદેશ કરનાર, શ્રીકૃષ્ણના હાર્દને જાણનાર, ક્ષણે ક્ષણે નિકુંજમાં થએલી (રાસ) લીલાના રસે કરીને પરિપૂર્ણ એવા. ૨૫

૭૫

૭૬

૭૭

તત્કથાક્ષિપ્તચિત્તસ્તદ્વિસ્મૃતાન્યો વ્રજપ્રિયઃ ।

૭૮

૭૯

૮૦

પ્રિયવ્રજસ્થિતિઃ પુષ્ટિલીલાકર્તા રહઃપ્રિયઃ ॥૨૬॥

૭૫

૭૬

૭૭

તત્કથાક્ષિપ્તચિત્તસ્તદ્વિસ્મૃતાન્યો વ્રજપ્રિયઃ ।

૭૮

૭૯

૮૦

પ્રિયવ્રજસ્થિતિઃ પુષ્ટિલીલાકર્તા રહઃપ્રિયઃ ॥૨૬॥

અર્થઃ—તે નિકુંજવનમાં શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર સંબંધી રાસ લીલા કથા વડે ચિત્તને ખેંચનાર અને તે કથા કરવા સાથે અન્ય કથા વિરોધી કાર્યને વિસ્મરણ કરાવનાર અને

મજ્જમાં પ્રીતિવાળા અને પ્રિય મજ્જમાં સ્થિતિવાળા, અને
પુષ્ટિ સંબંધી રાસલીલા કરનાર અને એકાંતિક ભક્તમાં
પ્રીતિવાળા શ્રીઆચાર્યજી. ૨૬

૮૧ ૮૨ ૮૩
ભક્તેચ્છાપૂરકઃ સર્વાજ્ઞાતલીલોઽતિમોહનઃ ।

૮૪ ૮૫ ૮૬
સર્વાસક્તો ભક્તમાત્રાસક્તઃ પતિતપાવનઃ ॥૨૭॥

૮૧ ૮૨ ૮૩
ભક્તેચ્છાપૂરકઃ સર્વાજ્ઞાતલીલોઽતિમોહનઃ ।

૮૪ ૮૫ ૮૬
સર્વાસક્તો ભક્તમાત્રાસક્તઃ પતિતપાવનઃ ॥૨૭॥

અર્થઃ—ભક્તની ઇચ્છાને પૂર્ણ કરનારા બીજા સર્વે
પુરુષોને અજ્ઞાત છે લીલા જેની એવા અને અત્યંત મોહ
કરનાર, સર્વને વિષે આસક્તિ રહિત, અને કેવળ ભક્તને
વિષે આસક્ત, અને પતિત પુરુષોને પવિત્ર કરનારા, એવા
શ્રીઆચાર્યજી. ૨૭

૮૭
સ્વયશોગાનસંહૃષ્ટહૃદયાંભોજવિષ્ટરઃ ।

૮૮ ૮૯
યશઃપીયૂષલરીલાવિતાન્યરસઃ પરઃ ॥ ૨૮ ॥

૮૭
સ્વયશોગાનસંહૃષ્ટહૃદયાંભોજવિષ્ટરઃ ।

૮૮ ૮૯
યશઃપીયૂષલહરીપ્સાવિતાન્યરસઃ પરઃ ॥૨૮॥

અર્થઃ—પોતાનો યશ ગાવાથી પ્રસન્ન થયેલા ભક્તના હૃદયરૂપ કમલમાં આસન કરનાર, યશરૂપ અમૃતની લહેરથી ભીંજવેલ છે અન્ય રસ જેણે એવા, અને સર્વથી શ્રેષ્ઠ એવા શ્રીમહાપ્રભુ. ૨૮

૯૦
લીલામૃતરસાર્દ્રાર્દ્રીકૃતાખિલશરીરમૃત ।

૯૧ ૯૨
ગોવર્ધનસ્થિત્યુત્સાહસ્તહ્રીલાપ્રેમપૂરિતઃ ॥૨૯॥

૯૦
લીલામૃતરસાર્દ્રાર્દ્રીકૃતાખિલશરીરમૃત ।

૯૧ ૯૨
ગોવર્ધનસ્થિત્યુત્સાહસ્તહ્રીલાપ્રેમપૂરિતઃ ॥૨૯॥

અર્થઃ—લીલારૂપ અમૃત સંબંધી રસાર્દ્ર ભાવવડે સકલ શરીર ધારીને રસવાળા કરનાર અને શ્રીગોવર્ધન ગિરરાજની સ્થિતિમાં ઉત્સાહવાળા અને તે ભગવદ્ લીલામાં પ્રેમરસવડે પરિપૂર્ણ એવા શ્રીમહાપ્રભુ. ૨૯

૯૩ ૯૪ ૯૫
યજ્ઞભોક્તા યજ્ઞકર્તા ચતુર્વર્ગવિશારદઃ ।

૯૬ ૯૭ ૯૮
સત્યપ્રતિજ્ઞ ત્રિગુણાતીતો નયવિશારદઃ ॥૩૦॥

^{૯૩} યજ્ઞભોક્તા ^{૯૪} યજ્ઞકર્તા ^{૯૫} ચતુર્વર્ગવિશારદઃ ।

^{૯૬} સત્યપ્રતિજ્ઞ ^{૯૭} સ્ત્રિગુણાતીતો ^{૯૮} નયવિશારદઃ ॥૩૦॥

અર્થઃ—યજ્ઞભોક્તા અને યજ્ઞકર્તા, તથા ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષને દેવામાં ઉદાપણવાળા, સાચી પ્રતિજ્ઞાવાળા, ત્રણ ગુણથી રહિત અને નીતિમાં ચતુર એવા શ્રીઆચાર્યજી. ૩૦

^{૯૯} સ્વકીર્તિવર્ધન ^{૧૦૦} સ્તત્ત્વસૂત્રભાષ્યપ્રદર્શકઃ ।

^{૧૦૧} માયાવાદાશ્ચતૂલાશ્ચિર્વદ્ધવાદનિરૂપકઃ ॥૩૧॥ ^{૧૦૨}

^{૯૯} સ્વકીર્તિવર્ધન ^{૧૦૦} સ્તત્ત્વસૂત્રભાષ્યપ્રદર્શકઃ ।

^{૧૦૧} માયાવાદાશ્ચતૂલાશ્ચિર્વદ્ધવાદનિરૂપકઃ ॥૩૧॥ ^{૧૦૨}

અર્થઃ—પોતાની કીર્તિને વધારનાર અને સાંખ્ય, તત્ત્વ અને વ્યાસસૂત્રના ભાષ્યને કરનાર અને માયાવાદરૂપ કપાસમાં અગ્નિ સરળા અને બ્રહ્મવાદનું નિરૂપણ કરનારા એવા શ્રીઆચાર્યજી. ૩૧

^{૧૦૩} અપ્રાકૃતાઽશિલાકલ્પભૂષિતઃ ^{૧૦૪} સહજસ્મિતઃ ।

^{૧૦૫} ત્રિલોકીભૂષણં ^{૧૦૬} ભૂમિભાગ્યં ^{૧૦૭} સહજસુંદરઃ ॥૩૨॥

^{૧૦૩}અપ્રાકૃતાઽખિલાકરૂપભૂષિતઃ ^{૧૦૪}સહજસ્મિતઃ ।

^{૧૦૫}ત્રિલોકીભૂષણં ^{૧૦૬}ભૂમિભાગ્યં ^{૧૦૭}સહજસુંદરઃ ॥૩૨॥

અર્થઃ—અલૌકિક સર્વ શૃંગારવડે સુશોભિત અને સહજ હાસ્યવાળા ત્રણ લોકમાં ભૂષણ સરખા પૃથ્વિના ભાગ્યરૂપ અને સહેજે આભૂષણાદિ ધારણ કર્યા વિના પણ સુંદર મૂર્તિવાળા. ૩૨

^{૧૦૮}અશૈષભક્તસંપ્રાર્થ્યચરણાબ્જરજોધનઃ ।

ઇત્યાનંદનિધેઃ પ્રોક્તંનામ્નામષ્ટોત્તરં શતમ્ ॥૩૩॥

^{૧૦૯}અશૈષભક્તસંપ્રાર્થ્યચરણાબ્જરજોધનઃ ।

ઇત્યાનંદનિધેઃ પ્રોક્તંનામ્નામષ્ટોત્તરં શતમ્ ॥૩૩॥

અર્થઃ—જેના ચરણકમળના રમરૂપી ધન અશૈષ ભક્તજનોએ સંપ્રાર્થનીય છે (એટલે સારી રીતે ઇચ્છા કરવા યોગ્ય છે) એવા શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુજી છે. એ પ્રમાણે આનંદના સમુદ્રરૂપ શ્રીમહાપ્રભુજીનાં એકસો ને આઠ નામ કહ્યાં. ૩૩

શ્રદ્ધાવિશુદ્ધબુદ્ધિર્યઃ પઠત્યનુદિનંજનઃ ।

સ તદેકમનાઃ સિદ્ધિમુક્તાં પ્રાપ્નોત્યસંશયઃ ॥૩૪॥

શ્રદ્ધાવિશુદ્ધબુદ્ધિર્યઃ પઠત્યનુદિનંજનઃ ।

સ તદેકમનાઃ સિદ્ધિમુક્તાં પ્રાપ્નોત્યસંશયઃ ॥ ૩૪ ॥

અર્થઃ—શ્રદ્ધાવટે વિશુદ્ધ બુદ્ધિવાળો જે મનુષ્ય હંમેશાં તેને વિષે નિશ્ચય મનવાળો થઇને આ સ્તોત્રનો પાઠ કરે, તો તે પુરુષ કહેલી મહા સિદ્ધિને પ્રાપ્ત થાય એમાં કાંઈ સંશય નથી. ૩૪

તદપ્રાપ્તૌવૃથામોક્ષ સ્તદાપ્તૌતદ્વતાર્થતા ।

અતઃસર્વોત્તમં સ્તોત્રં જપ્યંકૃષ્ણરસાર્થિભિઃ ॥૩૫॥

તદપ્રાપ્તૌવૃથામોક્ષ સ્તદાપ્તૌતદ્વતાર્થતા ।

અતઃસર્વોત્તમં સ્તોત્રં જપ્યંકૃષ્ણરસાર્થિભિઃ ॥ ૩૫ ॥

અર્થઃ—તે શ્રીઆચાર્યજીની પ્રાપ્તિ વિના મોક્ષ પણ વૃથા છે, અને તે સ્વમાર્ગ સંબંધી ફળની પ્રાપ્તિ થાય તો સાયુજ્યાદિક મોક્ષનું પણ નિર્થકપણું છે, એ વાસ્તે આ શ્રીસર્વોત્તમસ્તોત્રનો શ્રીકૃષ્ણચંદ્રૃપ રસની ઉચ્છવાળા પુરુષોએ જપ કરવો. ૩૫

॥इति श्रीमदग्निकुमारप्रोक्तं सर्वोत्तमस्तोत्रं संपूर्णम्

એ રીતે શોભાયમાન શ્રીઅગ્નિકુમાર કહેતાં
શ્રીવિકૃદેશજીએ રચેલું આ સર્વોત્તમસ્તોત્ર સરીક
ગૂજરાતી ભાષામાં સંપૂર્ણ થયું.

અથ શ્રીસર્વોત્તમ નામાવલિ (જપ કરવા માટે.)

॥ શ્રીકૃષ્ણાય નમઃ ॥ શ્રીગોપીજનવલ્લભાય નમઃ ॥

૧ આનંદાય નમઃ

૨ પરમાનંદાય નમઃ

૩ શ્રીકૃષ્ણાસ્યાય નમઃ

૪ કૃપાનિધયે નમઃ

૫ દૈવોદ્ધારપ્રયત્નાત્મને નમઃ

૬ સ્મૃતિમાત્રાર્તિનાશનાય નમઃ

૭ શ્રીભાગવતગૂઢાર્થપ્રકાશન-

પરાયણાય નમઃ

૧ આનંદાય નમઃ

૨ પરમાનંદાય નમઃ

૩ શ્રીકૃષ્ણાસ્યાય નમઃ

૪ કૃપાનિધયે નમઃ

૫ દૈવોદ્ધાર પ્રયત્નાત્મને નમઃ

૬ સ્મૃતિમાત્રાર્તિનાશનાય નમઃ

૭ શ્રીભાગવતગૂઢાર્થ પ્રકાશન

પરાયણાય નમઃ

८ साकारब्रह्मवादैकस्थापकाय

नमः

९ वेदपारगाय नमः

१० मायावादनिराकर्त्रे नमः

११ सर्ववादिनिरासकृते नमः

१२ भक्तिमार्गाब्जमार्तडायाय नमः

१३ स्त्रीशूद्राद्युद्धृतिक्षमाय नमः

१४ अंगीकृत्यैवगोपीशवल्लभी-

कृतमानवाय नमः

१५ अंगीकृतौसमर्यादाय नमः

१६ महाकारुणिकाय नमः

१७ विभव नमः

८ साकारब्रह्मवादैकस्थापकाय

नमः

९ वेदपारगाय नमः

१० मायावादनिराकर्त्रे नमः

११ सर्ववादिनिरासकृते नमः

१२ भक्तिमार्गाब्जमार्तडायाय नमः

१३ स्त्रीशूद्राद्युद्धृतिक्षमाय नमः

१४ अंगीकृत्यैवगोपीशवल्लभी-

कृतमानवाय नमः

१५ अंगीकृतौसमर्यादाय नमः

१६ महाकारुणिकाय नमः

१७ विभव नमः

श्रीसर्वेश्वर नमोऽस्तु

२७

- १८ अद्वेयदानदक्षाय नमः । १८ अद्वेयदानदक्षाय नमः
 १९ महोदारचरित्रवते नमः । १९ महोदारचरित्रवते नमः
 २० प्राकृतानुकृतिव्याजमोहिता २० प्राकृतानुकृतिव्याजमोहिता
 सुरमानुषाय नमः । सुरमानुषाय नमः
 २१ वैश्वानराय नमः । २१ वैश्वानराय नमः
 २२ बल्लभाख्याय नमः । २२ बल्लभाख्याय नमः
 २३ सद्रूपाय नमः । २३ सद्रूपाय नमः
 २४ सतांहितकृते नमः । २४ सतांहितकृते नमः
 २५ जनशिक्षाकृतेकृष्णभक्तिकृते २५ जनशिक्षाकृते कृष्णभक्तिकृते
 नमः । नमः
 २६ निखिलेष्टदाय नमः । २६ निषिद्धेष्टदाय नमः
 २७ सर्वलक्षणसंपन्नाय नमः । २७ सर्वलक्षणसंपन्नाय नमः

२८ श्रीकृष्णज्ञानदाय नमः

२९ गुरुवे नमः

३० स्वानन्दतुन्दिलाय नमः

३१ पद्मदलायतविलोचनाय नमः

३२ कृपाद्गृष्टिसंहृष्टदासदासी-
प्रियाय नमः

३३ पतये नमः

३४ रोषदृक्पातसंप्लुष्टभक्तद्विषे
नमः

३५ भक्तसेविताय नमः

३६ सुखसेव्याय नमः

३७ दुराराध्याय नमः

२८ श्रीकृष्णज्ञानदाय नमः

२९ गुरुवे नमः

३० स्वानन्दतुन्दिलाय नमः

३१ पद्मदलायतविलोचनाय नमः

३२ कृपाद्गृष्टिसंहृष्टदासदासी
प्रियाय नमः

३३ पतये नमः

३४ रोषदृक्पातसंप्लुष्टभक्तद्विषे
नमः

३५ भक्तसेविताय नमः

३६ सुखसेव्याय नमः

३७ दुराराध्याय नमः

श्रीसर्वोत्तम नामावलि.

३८ दुर्लभांग्रिसरोरुहाय नमः

३९ उग्रप्रतापाय नमः

४० वाक्सीधुपूरिताशेषसेवकाय
नमः

४१ श्रीभागवतपीयूषसमुद्रमथन-
क्षमाय नमः

४२ तत्सारभूतरासस्त्रीभावपूरित-
विग्रहाय नमः

४३ सान्निध्यमात्रदत्तश्रीकृष्ण-
प्रेम्णे नमः

४४ विमुक्तिदाय नमः

४५ रासलीलैकतात्पर्याय नमः

३८ दुर्लभांग्रिसरोरुहाय नमः

३९ उग्रप्रतापाय नमः

४० वाक्सीधुपूरिताशेषसेवकाय
नमः

४१ श्रीभागवतपीयूषसमुद्रमथन-
क्षमाय नमः

४२ तत्सारभूतरासस्त्रीभावपूरित-
विग्रहाय नमः

४३ सान्निध्यमात्रदत्तश्रीकृष्णप्रेम्णे
नमः

४४ विमुक्तिदाय नमः

४५ रासलीलैकतात्पर्याय नमः

२८

श्रीशैवोत्तम नामावलि.

४६ कृपयैतत्कथाप्रदाय नमः

४७ विरहानुभवैकार्थसर्वत्यागोप-
देशकाय नमः

४८ भक्त्याचारोपदेष्टे नमः

४९ कर्ममार्गप्रवर्त्तकाय नमः

५० यागादौभक्तिमार्गैकसाधन-
त्वोपदेशकाय नमः

५१ पूर्णानंदाय नमः

५२ पूर्णकामाय नमः

५३ वाक्पतये नमः

५४ त्रिबुधेश्वराय नमः

५५ कृष्णनामसहस्रस्यवक्त्रे
नमः

४६ कृपयैतत्कथाप्रदाय नमः

४७ विरहानुभवैकार्थसर्वत्यागो-
पदेशकाय नमः

४८ भक्त्याचारोपदेष्टे नमः

४९ कर्ममार्गप्रवर्त्तकाय नमः

५० यागादौभक्तिमार्गैकसाधन-
त्वोपदेशकाय नमः

५१ पूर्णानंदाय नमः

५२ पूर्णकामाय नमः

५३ वाक्पतये नमः

५४ त्रिबुधेश्वराय नमः

५५ कृष्णनामसहस्रस्यवक्त्रे
नमः

श्रीसर्वोत्तम नामावलि.

५६ भक्तपरायणाय नमः

५७ भक्त्याचारोपदेशार्थनाना-

वाक्यनिरूपकाय नमः

५८ स्वार्थोज्झिताखिलप्राणप्रियाय

नमः

५९ तादृशवेष्टिताय नमः

६० स्वदासार्थकृताशेषसाधनाय

नमः

६१ सर्वशक्तिधृषे नमः

६२ भुविभक्तिप्रचारैककृतेस्वान्व-

यकृते नमः

६३ पित्रे नमः

५६ भक्तपरायणाय नमः

५७ भक्त्याचारोपदेशार्थनाना-

वाक्यनिरूपकाय नमः

५८ स्वार्थोज्झिताभिलषाणु-

प्रियाय नमः

५९ तादृशवेष्टिताय नमः

६० स्वदासार्थकृताशेषसाधनाय

नमः

६१ सर्वशक्तिधृषे नमः

६२ भुविभक्तिप्रचारैककृतेस्वा-

न्वयकृते नमः

६३ पित्रे नमः

६४ स्ववंशेस्थापिताशेषस्व-

माहात्म्याय नमः

६५ स्मयापहाय नमः

६६ पतिव्रतापतये नमः

६७ पारलौकिकौकिकदानकृते

नमः

६८ निगूढहृदयाय नमः

६९ अनन्यभक्तेषुज्ञापिताशयाय

नमः

७० उपासनादिमार्गातिमुग्धमोह-

निवारकाय नमः

७१ भक्तिमार्गे सर्वमार्गवैलक्षण्या-

नुभूतिकृते नमः

६४ स्ववंशेस्थापिताशेषस्व-

माहात्म्याय नमः

६५ स्मयापहाय नमः

६६ पतिव्रतापतये नमः

६७ पारलौकिकौकिकदानकृते

नमः

६८ निगूढहृदयाय नमः

६९ अनन्यभक्तेषुज्ञापिताशयाय

नमः

७० उपासनादिमार्गातिमुग्धमोह-

निवारकाय नमः

७१ भक्तिमार्गे सर्वमार्गवैलक्षण्या-

नुभूतिकृते नमः

श्रीसर्वज्ञाननामावलि.

७२ प्रथक्शरणमार्गोपदेष्टे नमः ७२ प्रथक्शरणमार्गोपदेष्टे नमः

७३ श्रीकृष्णहार्दविदे नमः ७३ श्रीकृष्णहार्दविदे नमः

७४ प्रतिक्षणनिकुंजस्थलीलारस- ७४ प्रतिक्षणनिकुंजस्थलीलारस-
सुपूरिताय नमः सुपूरिताय नमः

७५ तत्कथाक्षिप्तचित्ताय नमः ७५ तत्कथाक्षिप्तचित्ताय नमः

७६ तद्विस्मृतान्याय नमः ७६ तद्विस्मृतान्याय नमः

७७ व्रजप्रियाय नमः ७७ व्रजप्रियाय नमः

७८ प्रियव्रजस्थितये नमः ७८ प्रियव्रजस्थितये नमः

७९ पुष्टिलीलाकर्त्रे नमः ७९ पुष्टिलीलाकर्त्रे नमः

८० रहःप्रियाय नमः ८० रहःप्रियाय नमः

८१ भक्तेच्छापूरकाय नमः ८१ भक्तेच्छापूरकाय नमः

८२ सर्वाज्ञातलीलाय नमः

८३ अतिमोहनाय नमः

८४ सर्वासक्ताय नमः

८५ भक्तमात्रासक्ताय नमः

८६ पतितपावनाय नमः

८७ स्वयशोगानसंहृष्टहृदयांभो-
जविष्टराय नमः

८८ यशःपीयूषलहरीप्लावितान्य-
रसाय नमः

८९ पराय नमः

९० लीलामृतरसार्द्रार्द्रकृताखि-
लशरीरभृते नमः

८२ सर्वाज्ञातलीलाय नमः

८३ अतिमोहनाय नमः

८४ सर्वासक्ताय नमः

८५ भक्तमात्रासक्ताय नमः

८६ पतितपावनाय नमः

८७ स्वयशोगानसंहृष्टहृदयांभो-
जविष्टराय नमः

८८ यशःपीयूषलहरीप्लावितान्य-
रसाय नमः

८९ पराय नमः

९० लीलामृतरसार्द्रार्द्रकृताखि-
लशरीरभृते नमः

- ११ गोवर्द्धनस्थित्युत्साहाय नमः ६१ गोवर्द्धनस्थित्युत्साहाय नमः
 १२ तल्लीलाप्रेमपूरिताय नमः ६२ तल्लीलाप्रेमपूरिताय नमः
 १३ यज्ञभोक्त्रे नमः ६३ यज्ञभोक्त्रे नमः
 १४ यज्ञकर्त्रे नमः ६४ यज्ञकर्त्रे नमः
 १५ चतुर्वर्गविज्ञारदाय नमः ६५ चतुर्वर्गविज्ञारदाय नमः
 १६ सत्यप्रतिज्ञाय नमः ६६ सत्यप्रतिज्ञाय नमः
 १७ त्रिगुणातीताय नमः ६७ त्रिगुणातीताय नमः
 १८ नयविज्ञारदाय नमः ६८ नयविज्ञारदाय नमः
 १९ स्वकीर्तिवर्द्धनाय नमः ६९ स्वकीर्तिवर्द्धनाय नमः
 १०० तत्त्वसूत्रभाष्यप्रदर्शकाय नमः १०० तत्त्वसूत्रभाष्यप्रदर्शकाय नमः
 १०१ मायावादाख्यतूलाग्रये नमः १०१ मायावादाख्यतूलाग्रये नमः

૧૦૨ બ્રહ્મવાદનિરૂપકાય નમઃ ૧૦૨ બ્રહ્મવાદનિરૂપકાય નમઃ

૧૦૩ અપ્રાકૃતાલિલાકલ્પભૂષિતાય ૧૦૩ અપ્રાકૃતાભિલાકલ્પભૂષિતાય

નમઃ

નમઃ

૧૦૪ સહજસ્મિતાય નમઃ

૧૦૪ સહજસ્મિતાય નમઃ

૧૦૫ ત્રિલોકીભૂષણાય નમઃ

૧૦૫ ત્રિલોકીભૂષણાય નમઃ

૧૦૬ ભૂમિભાગ્યાય નમઃ

૧૦૬ ભૂમિભાગ્યાય નમઃ

૧૦૭ સહજસુંદરાય નમઃ

૧૦૭ સહજસુંદરાય નમઃ

૧૦૮ અશેષભક્તસંપ્રાર્થચરણાબ્જ- ૧૦૮ અશેષભક્તસંપ્રાર્થચરણાબ્જ-

રજોધનાય નમઃ

રજોધનાય નમઃ

ઇતિ શ્રીવિઠ્ઠલેશ્વર વિરચિતા

એ પ્રમાણે શ્રીવિઠ્ઠલેશ્વરજીએ રચેલી

અષ્ટોત્તરશત નામાવલિ સંપૂર્ણા.

૧૦૮ નામાવલિ સંપૂર્ણ થઈ.

શ્રીસર્વોત્તમ નામાવલિ.

૭

॥ શ્રીહરિઃ ॥

અથ શ્રીસર્વોત્તમજનું

ધોળ.

ભક્તે પ્રકટયા શ્રીવલ્લભદેવ શ્રીપુરુષોત્તમ ભૂતલ ફરીજ;
 નહી પ્રાકૃત ધર્મનો લેશ; અપ્રાકૃત નિજવપુ ધરીજ. ૧
 કરે નિગમ નિરૂપણ એમ, તે સાકારની સ્તુતિ કરીજ;
 મહા કલિકાલાદિક દોષ, પંડિતની દષ્ટિ નિમિર ભરીજ. ૨
 મહિમા નવ જાણે જેહ, તે કહીએ ખરા સુર અરિજ;
 વહાસે દયા કરી મુખરૂપ, નિજલીલા પ્રકટ કરીજ. ૩
 જેની વાણી અતિ દુર્બોધ થાયે સુબોધ જેણે કરીજ;
 જેનાં અષ્ટોત્તર શત નામ, તે કહીએ મહાઅવ હરીજ. ૪
 જેના ઋષિવર અગ્નિકુમાર જગતી છંદ નામે ધરીજ;
 શ્રીકૃષ્ણ કમળ મુખદેવ, બીજ દ્રષ્ટિ કરણા ભરીજ. ૫
 જેની ભક્તિમાં અંતરાય, તે નાશનુ પ્રયોજન સહિજ;
 આપે અધરામૃતની સિદ્ધિ, તે મધ્યે નિષ્ઠે કરીજ. ૬

ઢળ.

વહાલો *આ ^૧ નંદ પરમ ^૨ નંદ કહેવાય,	
શ્રીકૃ ^૩ ણ કમળ મુખ કૃપા ^૪ નિધિ થાય.	૭
વહાલો હૈવી ઉદ્ધારણ પ્રયત્ન ઉપાય,	
જેના સ્મર ^૬ ણ માત્રથી આર્તિ જાય.	૮
શ્રીભાગવત ગૂઢાર્થ પ્રકટાય,	
સાકાર બ્રહ્મનો વાહ સ્થપાય.	૯
વેદ પારંગ ચૌહ લુવન કહેવાય,	
માયાવાહ નિરાકૃત સહુ મીસિ ગાય.	૧૦
સર્વ ^{૧૧} વાદિ નિરાસ કીધા તે લખાય,	
ભક્તિમાર્ગ ^{૧૨} સરસ કમળ વિકસાય.	૧૧
સ્ત્રીશૂદ્રાદિકને ઉદ્ધારવા સમર્થ,	
જેના સાધન બળથી ન થાય અર્થ.	૧૨
અંગીકાર ^{૧૪} માત્રથી સર્વ સ્વકીયે,	
કીધાશ્રીગોપીજન પતિને પ્રિયે.	૧૩

* જે શબ્દ ઉપર ૧ થી ૧૦૮ સુધી આંકડા મૂકવામાં આવ્યા છે તે આચાર્ય શ્રીમહાપ્રબુજનાં નામો સમજવાં.

અંગીકાર કરે મર્યાદાનું સાર	
મહાકરૂણાવંત સમર્થ અપાર.	૧૪
વહાલો અદેયદાન દેવાને ચતુર,	
મહાઉદાર ચરિત્ર કરે બહુ પૂર.	૧૫
લીલા દેખાડી પ્રાકૃતની જોહ,	
તે મીષે મોહ્યા સુર રિપુ તેહ.	૧૬
વૈશ્વાનર* શ્રીવલ્લભ છે નામ,	
વહાલો સુંદરરૂપ સ્વજન હિતકામ.	૧૭
કૃષ્ણ ભકિત કરે જન શિક્ષાકાજ,	
આપે અખિલ ઈષ્ટ શ્રીવલ્લભરાજ.	૧૮
સર્વ લક્ષણથી સંપન્ન (વવેક,	
શ્રીકૃષ્ણજ્ઞાનદાતા ગુરૂ એક	૧૯
પોતાના આનંદ થકી બહુ પુષ્ટ,	
એના કમળ પત્રસે નેત્ર સંતુષ્ટ	૨૦
કૃપાદૃષ્ટિની વૃષ્ટિથી હરખ્યાં મન,	

- તે દાસ દાસી પ્રિય પતિ ને અનન્ય. ૨૧
- રોષ દૃષ્ટિ કરે ભક્તિ શત્રુ *પ્રબળ, ૨૨
- ભક્ત સેવંતા મુખ સેવા રસાળ. ૨૩
- જીરે ભક્ત વિના નહી સેવા સાધ્ય, ૨૪
- તે કારણથી કહીએ *દુરારાધ્ય. ૨૫
- જેના ચરણ સરોજ દુર્લભ દર્શાય, ૨૬
- જેના ઉગ્ર પ્રતાપ ત્રેલોકમાં કહેવાય. ૨૭
- વચનામૃત કરી પૂર્યા સેવકના અર્થ, ૨૮
- શ્રીભાગવત અમૃત મથન સમર્થ. ૨૯
- તેનો સાર કહીએ વ્રજમુંદરીનો ભાવ, ૩૦
- તેણે પરિપૂરણ છે દેહ ભરાવ. ૩૧
- સાન્નિધ્યથી દાન કરે કૃષ્ણ પ્રેમ, ૩૨
- ભક્તિ મુક્તિ દેવાનું એકિને નેમ. ૩૩
- એક રાસલીલામાં તેમનું તાન, ૩૪
- પ્રભુ કૃપા કરીને કરે કથાનું દાન. ૩૫

૪૭	વહાલો વિરહના અનુભવને હિત કાજ,	
	સર્વત્યાગ જાણાવ્યો શ્રીવલ્લભરાજ.	૨૯
૪૮	ઉપદેશ કર્યો ભક્તિમારગ આચાર,	
૪૯	લોક માંહે કર્યો કર્મમારગ પ્રચાર.	૩૦
૫૦	વેદશાસ્ત્ર કહ્યાં યજ્ઞાદિક દાન,	
	તેનું ફળ મર્યાદાભક્તિ નિદાન.	૩૧
૫૧	પ્રભુ પૂર્ણાનંદ છે પૂરણકામ,	
૫૨	સરસ્વતિના પતિ દેવ ઇશઃ અભિરામા.	૩૨
૫૩	વહાલો સહસ્ત્ર કહ્યાં પુરુષોત્તમ નામ,	
૫૪	નિજજનને આશ્રયનું છે ધામ.	૩૩
૫૫	ભક્તિમાર્ગની રીતે કરવા ઉપદેશ,	
૫૬	બહુ ગ્રંથ કરીને ટાળ્યો સંશયનો લેશ.	૩૪
૫૭	જેને પામવાને છોડ્યા પ્રાણુથી પ્રિયે,	
૫૮	એવા ભક્ત સમાજ બિરાજે શ્રીએ.	૩૫
૫૯	આપ સાધન કરે નિજ દાસને કાજ,	
૬૦	એવા સમર્થ શ્રીવલ્લભ મહારાજ.	૩૬

કરવા ભક્તિ ^{૬૨} પ્રચારક ભૂતલ માંહી,	
વંશ ક્રીધો પિતા ^{૬૩} થઈને ગ્રહી બાંહી.	૩૭
સર્વ સામર્થ્ય ધર્યું પોતાને વંશ,	
ગર્વ દૂર કરી ટાળ્યો સંશયનો અંશ ^{૬૪}	૩૮
પ્રભુ પતિવ્રતાના પતિ સાક્ષાત,	
કરે ચહલોક પરલોક દાન વિખ્યાત. ^{૬૭}	૩૯
જેના અંતઃકરણ છે ગૂઢ અપાર ^{૬૬}	
અંગીકૃતને જણાવ્યો મનનો વિચાર. ^{૬૭}	૪૦
ઉપાસનાંદિક મારગ જે અન્ય,	
તેનો મોહ ટાળીને ક્રીધા સેવક અતન્ય.	૪૧
કર્યો નિશ્ચય જે ભક્તિ સર્વથી વિશેષ, ^{૭૧}	
ક્રીધો શરણ માર્ગનો જાણ્યો ઉપદેશ. ^{૭૨}	૪૨
શ્રીકૃષ્ણના મનની જાણે વાત, ^{૭૩}	
લીલાકુંજબિહારી પરિપૂરણ ગાત. ^{૭૪}	૪૩
કથારસ મગ્ન સદા છે ચિત્ત, ^{૭૫}	

વિસર્પું ^{૬૬} સૌ તે થકી બીજું વિત્ત.	૪૪
પ્રિય ^{૬૭} છે ઘણું વ્રજને વ્રજનો ^{૬૮} વાસ,	
કરે પુષ્ટિલીલા એકાંત વિલાસ.	૪૫
કરે ભક્તે ^{૬૯} પરિ પૂરણ દાન,	
નાહી નિજ લીલાનું ^{૭૦} કોઈને જ્ઞાન.	૪૬
અતિ મોહિત ^{૭૧} જેનું *શીલ ધણું,	
નહિ લોક વિષે આસક્તિ + અણું	૪૭
નિજ ભક્ત ^{૭૨} વિષે આસક્તિ છે એક,	
પ્રભુ પાવન કીધા પતિત અનેક.	૪૮
જે કરે પોતાના ગુણનું ગાન,	
તેના હૃદય કમળ રહેવાનું સ્થાન.	૪૯
નિજયશરૂપી અમૃત લહેરી,	
તેથી ભીંજવી સર્વ રસ વાસના હરી.	૫૦
પ્રભુ પોતે સર્વ થકી છે પર,	
ન કરે તુલ્યતા કોઈ અવર.	૫૧

લીલા ^{૯૦} રસ અમૃત તરંગ બહુ, ભીજવ્યા છે ભક્ત શરીર સહુ.	૫૨
રૂચિ આવે ગિરિગોવર્દન વાસ, તે લીલામાં છે અતિશે ઉલ્લાસ.	૫૩
દુરે યજ્ઞભોગ ને યજ્ઞકર્મ, ^{૯૩} આપે અર્થ ^{૯૪} કામ ને મોક્ષ ધર્મ ^{૯૫} .	૫૪
પ્રભુ સત્ય વચન છે *ત્રિગુણાતીત, ^{૯૬} નીતિ ચતુરાઈ છે અતિ અગણિત.	૫૫
કરવા પોતાની કીર્તિ પ્રકાશ્ય, ^{૯૮} કર્યું વ્યાસસૂત્રનું નૂતન ભાષ્ય. ^{૧૦૦}	૫૬
અતિ તુચ્છ તૂલં જે માયાવાદ, ^{૧૦૧} કરી ભસ્માગ્નિ સ્થાપ્યો *બ્રહ્મવાદ. ^{૧૦૨}	૫૭
†અપ્રાકૃત ભૂષણની અતિ કાંતિ, ^{૧૦૩} હસતાં મુખ શોભે છે બહુ ભાંતિ. ^{૧૦૪}	૫૮
પ્રભુ તિનલોકના ભુષણ સાર, ^{૧૦૫} પ્રગટયા ધરણીનું ભાગ્ય અપાર. ^{૧૦૬}	૫૯

પ્રભુ સુંદરતા છે અતીશે અનૂપ,
કેમ વર્ણન કરી શકું એ સ્વરૂપ.
સૌ મારે છે પોતાના જન,

૬૦

ચરણાર્વિંદની રજ જે ધન.
એ કહ્યાં એકસોને આડે નામ,
શ્રીવક્ષભ આનંદનું છે ધામ.

૬૧

વક્ષણ.

જે કોઈ શ્રદ્ધા કરી નિત્ય ગાયરે,
તેનું મન પહેલું સ્થિર થાયરે.

૬૩

અધરામૃતની સિદ્ધિ પામેરે,
તેમાં સંશયનું નહીં નામેરે.

એ પામ્યા વિના મોક્ષ છે હીનરે,
તેના ક્ષણમાં મુક્તિ છે લીનરે.

૬૫

તેથી સર્વોત્તમ જપ કરવોરે,
શ્રીકૃષ્ણ રસે મન ભરવોરે.

૬૬

શ્રીવિકૃલ *ઉચ્ચરિત એ નામેરે,
જે ગાય પુરે તેના કામેરે.

૬૭

તેનો જન્મ સફળ કરી લેખેરે,
વ્રજભુષણ જેનાં સુખ દેખેરે.

૬૮

ધાત શ્રીસર્વોત્તમજીનું ધોળ સમાપ્ત.

